

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૮] ૧૩ એસ.સી.આર. ૬૦૩

ગંગાપ્પા અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ફક્કીરપ્પા

(સિવિલ અપીલ નં. ૧૧૯૩૨ / ૨૦૧૮)

ડિસેમ્બર ૧૪, ૨૦૧૮

[અશોક ભૂષણ અને અજય રસ્તોગી, ન્યાયમૂર્તિઓ]

કર્ણાટક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ – કલમો ૩૩, ૩૪ અને ૩૮ –
અપીલકર્તાઓ – વાદીઓએ સામાવાળા – પ્રતિવાદી સાથે વેચાણ કરારો
(બાનાખત) કર્યા – અપીલકર્તાઓએ કરારના વિશિષ્ટ પાલન માટે દાવા દાખલ
કર્યા – પ્રિન્સિપલ સિવિલ જજે વાદીને ઘટતી ડ્યુટી અને દંડ ચૂકવવાના નિર્દેશ
સાથે દાવાઓમાં વાદીઓ દ્વારા રજૂ કરાયેલા વેચાણ કરારો જમ (ઈમ્પાઉન્ડ)
કર્યા – પ્રશ્ન હેઠળના વેચાણ કરારો ઘટતી ડ્યુટી અને દંડની ચૂકવણી પર
પુરાવામાં સ્વીકારવામાં આવ્યા જે બંને દાવાઓમાં ઘટતી ડ્યુટી કરતાં બમણો

હતો - સામાવાળાએ રીટ અરજી દાખલ કરી - હાઈકોર્ટે નીચેની કોર્ટને ઘટતી ડ્યુટીના ૧૦ ગણા જેટલો દંડ વસૂલવાનો નિર્દેશ આપ્યો - તેની યોગ્યતા - ઠેરવ્યું: કલમો ૩૩ અને ૩૪ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે લાદવામાં આવેલ દંડ ૧૦ ગણો હોવો જોઈએ - હાઈકોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં કલમ ૩૩ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું છે - કલમ ૩૩ હેઠળ ડ્યુટી વસૂલવાની બાબતમાં દસ્તાવેજ જમ કરનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર નથી - જોકે, પ્રસ્તુત કેસમાં ટ્રાયલ કોર્ટનો હુકમ ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ એટલે કે પાંચ વર્ષ કરતાં વધુ સમય પહેલાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો - દસ્તાવેજો જમ કરવા અને દંડ લાદવાને કારણે દાવો આગળ વધ્યો ન હોવો જોઈએ, અને તે પ્રારંભિક તબક્કે જ હોવો જોઈએ - અપીલકર્તાને ૧૦ ગણો દંડ જમા કરાવવા અને ત્યારબાદ દંડ પરત મેળવવા માટે કલમ ૩૮ હેઠળ ડેપ્યુટી કલેક્ટરના અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવા કહેવું તે ફરીથી નોંધપાત્ર સમય લેનારી કાર્યવાહી બનશે - પ્રસ્તુત કેસના તથ્યોમાં, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલા બમણા દંડ સાથે ઘટતી ડ્યુટીની ચુકવણીની પુષ્ટિ કરીને મામલો બંધ કરવાથી ન્યાયના ઉદ્દેશો સંતોષાશે. કર્ણાટક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ - કલમો ૩૮, ૩૯ - ડેપ્યુટી કમિશનરનો વિવેકાધિકાર - તેનો વ્યાપ - ચર્ચા કરવામાં આવી. કર્ણાટક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ - કલમો ૩૩ અને ૩૯ - વચ્ચેનો તફાવત - તેનો હેતુ - ચર્ચા કરવામાં આવી.

અપીલનો નિકાલ કરતા, કોર્ટ,

ઠેરવ્યું: ૧.૧ કાયદો એવી કલ્પના કરે છે કે જ્યારે યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના ૧૦ ગણા પાંચ રૂપિયા કરતાં વધી જાય, ત્યારે આવી ડ્યુટી અથવા ભાગના ૧૦ ગણા જેટલી રકમ દંડ છે. કર્ણાટક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ ની કલમ ૩૪ ની ભાષા જ્યારે યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ પાંચ રૂપિયા કરતાં વધી જાય ત્યારે દંડનો એક સમાન દર પૂરો પાડે છે એટલે કે આવી ડ્યુટી અથવા ભાગના ૧૦ ગણા. ૧૯૫૭ ના અધિનિયમની કલમ ૩૪ અને કલમ ૩૯ ની ભાષામાં સ્પષ્ટ તફાવત છે. કલમ ૩૯(૧)(બી) દર્શાવે છે કે જો ડેપ્યુટી કમિશનરનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવો દસ્તાવેજ ડ્યુટીપાત્ર છે અને તેના પર યોગ્ય સ્ટેમ્પ નથી, તો તેઓ પાંચ રૂપિયાના દંડ સાથે યોગ્ય ડ્યુટીની ચુકવણીની માંગણી કરશે. આ જોગવાઈનો પછીનો ભાગ જણાવે છે કે "અથવા જો તેમને યોગ્ય જણાય તો યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના દસ ગણાથી વધુ નહીં તેવી રકમ, ભલે આવી રકમ પાંચ રૂપિયાથી વધુ હોય કે ઓછી હોય". આમ, ડેપ્યુટી કમિશનરને વિવેકાધિકાર આપવામાં આવ્યો છે જે "જો તેમને યોગ્ય જણાય" તે શબ્દો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. ડેપ્યુટી કમિશનર પાસે ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ભાગના ૧૦ ગણા અથવા તેથી ઓછો દંડ લાદવાનો વિવેકાધિકાર છે. કલમ ૩૩ અને ૩૯ હેઠળની સત્તા વચ્ચે સ્પષ્ટ તફાવત છે. જોગવાઈ અને સત્તામાં આવા તફાવત માટેનો ઉદ્દેશ્ય અને હેતુ શોધવો મુશ્કેલ નથી. કલમ ૩૩ કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતા દરેક વ્યક્તિને અને જાહેર કચેરીના પ્રભારી દરેક વ્યક્તિને લાગુ પડે છે. આમ, કલમ ૩૩ સત્તાવાળાઓ, વ્યક્તિઓની મોટી સંખ્યાને આવરી લે

છે જેમના સમક્ષ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવે છે. કાયદાકીય યોજના પુરાવામાં અપૂરતા સ્ટેમ્પવાળા દસ્તાવેજ મેળવતી અદાલત અને અન્ય સત્તાવાળાઓ વચ્ચે કોઈ ભેદ દર્શાવતી નથી. જો તે પાંચ રૂપિયાથી વધુ હોય તો તમામે ડ્યુટી અથવા ઘટતા ભાગના ૧૦ ગણો દંડ લાદવો પડશે. દંડની રકમ નક્કી કરવા સંબંધિત કોઈપણ ન્યાયિક પ્રક્રિયામાં પડ્યા વિના ૧૦ ગણો નિશ્ચિત દંડ લાદવામાં એકરૂપતા જાળવવાના હેતુ માટે આ જોગવાઈ છે. કાયદો ડેપ્યુટી કમિશનરને વિવેકાધિકાર આપે છે જે જિલ્લાના મહેસૂલી વહીવટના પ્રભારી તરીકે અધિનિયમ દ્વારા કલ્પિત સત્તામંડળ છે. [ફકરા ૧૨-૧૪] [૬૦૯-એફ-એચ; ૬૧૦-બી-જી]

૧.૨ કલમ ૩૭ હેઠળ ડ્યુટી અને દંડની રકમ ડેપ્યુટી કમિશનરને મોકલવી જરૂરી છે. કલમ ૩૮ હેઠળ ડેપ્યુટી કમિશનરને આવા દસ્તાવેજના સંદર્ભમાં ચૂકવવામાં આવેલા પાંચ રૂપિયાથી વધુના દંડના કોઈપણ ભાગને પરત કરવાનો અધિકાર છે. કલમ ૩૮ ની પેટા-કલમ (૧) ફરીથી "જો તેમને યોગ્ય જણાય" શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરે છે. આમ, જે કેસોમાં ૧૦ ગણો દંડ લાદવામાં આવ્યો છે, ત્યાં ડેપ્યુટી કમિશનર પાસે કોઈ ચોક્કસ કેસના તથ્યોમાં દંડ પરત કરવાનો નિર્દેશ આપવાનો વિવેકાધિકાર છે. કલમ ૩૮ હેઠળ દંડ પરત કરવાની સત્તા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ધારાસભાએ ક્યારેય એવી કલ્પના કરી ન હતી કે તમામ કેસોમાં ૧૦ ગણા સુધીનો દંડ આખરે વસૂલ કરવો જોઈએ. જોકે પ્રક્રિયાગત ભાગ કે જે ડ્યુટી અને દંડ જમ કરવા અને વસૂલ કરવાની જોગવાઈ કરે છે તે કલમ ૩૩ હેઠળ ૧૦ ગણા કરતાં ઓછો દંડ લાદવા માટે કોઈ

વિવેકાધિકાર આપતો નથી, તેમ છતાં, જ્યારે કલમ ૩૮ ની જોગવાઈ વાંચવામાં આવે છે, ત્યારે ડેપ્યુટી કમિશનરને દંડ પરત કરવા માટે આપવામાં આવેલ વિવેકાધિકાર કલમ ૩૯ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ જેવો જ છે જ્યાં દંડ નક્કી કરતી વખતે તેઓ ૧૦ ગણા કરતાં ઓછો દંડ લાદી શકે છે. [ફકરા ૧૫, ૧૬] [૬૧૧-એ-એફ]

૧.૩ હાઈકોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં કલમ ૩૩ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું છે. કલમ ૩૩ હેઠળ ડ્યુટી વસૂલવાની બાબતમાં દસ્તાવેજ જમ કરનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર નથી. સદરહુ પરંતુકમાં વપરાયેલ શબ્દ 'રહેશે' (શેલ) છે. કલમો ૩૩ અને ૩૪ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે લાદવામાં આવેલ દંડ ૧૦ ગણો હોવો જોઈએ. [ફકરા ૧૮, ૨૧] [૬૧૨-એફ-જી; ૬૧૩-જી]

૧.૪ ટ્રાયલ કોર્ટનો હુકમ ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ એટલે કે પાંચ વર્ષ કરતાં વધુ સમય પહેલાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. દસ્તાવેજો જમ કરવા અને દંડ લાદવાને ધ્યાનમાં રાખીને, દાવો આગળ વધ્યો ન હોવો જોઈએ, અને તે પ્રારંભિક તબક્કે જ હોવો જોઈએ; અપીલકર્તાને ૧૦ ગણો દંડ જમા કરાવવા અને ત્યારબાદ દંડ પરત મેળવવા માટે કલમ ૩૮ હેઠળ ડેપ્યુટી કલેક્ટરના અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવા કહેવું તે ફરીથી નોંધપાત્ર સમય લેનારી કાર્યવાહી બનશે. પ્રસ્તુત કેસના તથ્યોમાં, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલા બમણા દંડ સાથે ઘટતી ડ્યુટીની ચુકવણીની પુષ્ટિ કરીને મામલો બંધ કરવાથી ન્યાયના ઉદ્દેશો સંતોષાશે જે કલમ ૩૮ હેઠળ દંડ ઘટાડવા માટે ડેપ્યુટી કમિશનરનો સંપર્ક

કરવાની કાર્યવાહીને દૂર કરશે, જે વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા કારણોસર દંડ પરત કરવા/ઘટાડવા માટે સુસંગત વિચારણા હતી. [ફકરા ૧૯, ૨૦] [૬૧૨-એચ; ૬૧૩-ડી-ઈ] દિગંબર વાર્ટી અને અન્ય વિરુદ્ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ રજિસ્ટ્રાર, બેંગલોર અર્બન ડિસ્ટ્રિક્ટ અને અન્ય, આઈ.એલ.આર. ૨૦૧૩ કર્ણાટક ૨૦૯૯ - માન્ય રાખવામાં આવ્યો.

સિવિલ અપીલીય હુકમત: સિવિલ અપીલ નં. ૧૧૯૩૨ / ૨૦૧૮.

રીટ પીટીશન નં. ૭૮૭૨૧ / ૨૦૧૩ માં કર્ણાટક હાઈકોર્ટ, ધારવાડ બેંચના તા. ૧૭.૦૭.૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી શરણગૌડા પાટીલ, સુશ્રી સુપ્રીતા શરણગૌડા, મેસર્સ એસ-લીગલ એસોસિએટ્સ, એડવોકેટ્સ.

સામાવાળા તરફથી ગૌરવ અગ્રવાલ, એમ. ખેરાતી, ઇરશાદ અહમદ, એડવોકેટ્સ.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અશોક ભૂષણ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. આ અપીલ કર્ણાટક હાઈકોર્ટ, ધારવાડ બેંચના તા. ૧૭.૦૭.૨૦૧૪ ના ચુકાદા સામે દાખલ કરવામાં આવી છે જેણે અહીંના સામાવાળા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રીટ અરજીનો નિકાલ કર્યો હતો.

૨. આ અપીલનો નિર્ણય કરવા માટે ધ્યાને લેવા જરૂરી કેસના ટૂંકા તથ્યો

નીચે મુજબ છે:

અપીલકર્તાઓ/વાદીઓએ સામાવાળા-પ્રતિવાદી સાથે તા. ૧૨.૦૪.૨૦૦૫ અને ૧૬.૦૫.૨૦૦૬ ના રોજ વેચાણ કરારો (બાનાખત) કર્યા હતા અને રૂ. ૧,૪૦,૦૦૦/- ની બાનાની રકમ ચૂકવવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓએ કરારના વિશિષ્ટ પાલનની માંગણી કરતા દાવો નં. ૮૬૩ / ૨૦૦૮ અને દાવો નં. ૮૬૪ / ૨૦૦૮ દાખલ કર્યા હતા. પ્રતિવાદીની બહેન દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ અન્ય દાવો ઓ.એસ. નં. ૩૨૭ / ૨૦૦૮ પણ સાથે જોડવામાં આવ્યો હતો. પ્રિન્સિપલ સિવિલ જજે તા. ૨૭.૦૯.૨૦૧૦ ના હુકમ દ્વારા વાદીને ઘટતી ડ્યુટી અને દંડ ચૂકવવાના નિર્દેશ સાથે દાવો નં. ૮૬૩ અને ૮૬૪ / ૨૦૦૮ માં વાદીઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલા વેચાણ કરારો જમ કર્યા હતા. વાદીઓએ રીટ પીટીશન નં. ૬૯૨૬૪-૬૫/૨૦૧૦ અને ૬૯૨૬૩/૨૦૧૦ દ્વારા આ હુકમને પડકાર્યો હતો જેનો હાઈકોર્ટે તેના તા. ૧૪.૦૩.૨૦૧૩ ના ચુકાદા દ્વારા નિકાલ કર્યો હતો અને પ્રિન્સિપલ સિવિલ જજને વાદીઓને લેખિત રજૂઆતો મૂકવાની મંજૂરી આપવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. હાઈકોર્ટના હુકમ પછી, પ્રિન્સિપલ સિવિલ જજે તા. ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ નો હુકમ પસાર કર્યો હતો જેના દ્વારા ઘટતી ડ્યુટી અને દંડની ચુકવણી પર ઓ.એસ. નં. ૮૬૩ અને ૮૬૪ / ૨૦૦૮ માં વાદીઓ માટે પ્રશ્ન હેઠળના વેચાણ કરારો પુરાવામાં સ્વીકારવામાં આવ્યા હતા અને માર્ક કરવામાં આવ્યા હતા. બંને દાવાઓમાં ઘટતી ડ્યુટી અનુક્રમે રૂ. ૧૨,૦૧૩/- અને રૂ. ૨૦,૩૨૦/- તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવી હતી અને બંને દાવાઓમાં લાદવામાં આવેલ દંડ ઘટતી

ઝ્યુટી કરતાં બમણો હતો.

૩. પ્રિન્સિપલ સિવિલ જજના ચુકાદાથી નારાજ થઈને, સામાવાળા-પ્રતિવાદીએ હાઈકોર્ટમાં રીટ અરજી દાખલ કરી હતી. હાઈકોર્ટે દિગંબર વાર્ટી અને અન્ય વિરુદ્ધ ડિસ્ટ્રિક્ટ રજિસ્ટ્રાર, બેંગલોર અર્બન ડિસ્ટ્રિક્ટ અને અન્ય, આઈ.એલ.આર. ૨૦૧૩ કર્ણાટક ૨૦૮૯ માં કર્ણાટક હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેંચના ચુકાદા પર આધાર રાખીને રીટ અરજીનો નિકાલ કર્યો હતો. હાઈકોર્ટે આઈ.એલ.આર. ૨૦૧૩ કર્ણાટક ૨૦૮૯ માં કર્ણાટક હાઈકોર્ટના ચુકાદા મુજબ નીચેની અદાલતોને ઘટતી ઝ્યુટીના ૧૦ ગણા જેટલો દંડ વસૂલવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. હાઈકોર્ટના આ ચુકાદાથી નારાજ થઈને અપીલકર્તાઓ દ્વારા આ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરે છે કે હાઈકોર્ટે ૧૦ ગણા દંડની ચુકવણી કરવાનો નિર્દેશ આપીને ભૂલ કરી છે. ટ્રાયલ કોર્ટે યોગ્ય રીતે ઘટતી ઝ્યુટી અને ૨ ગણાના દરે દંડ ચૂકવવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો જે એક ન્યાયી અને યોગ્ય હુકમ હતો. અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે જ્યારે ડેપ્યુટી કમિશનર ઝ્યુટીની રકમના ૧૦ ગણાથી વધુ ન હોય તેવો દંડ ઘટાડી શકે છે, ત્યારે ટ્રાયલ કોર્ટ પાસે પણ ખામી અને દંડ નક્કી કરતી વખતે આવો વિવેકાધિકાર રહેશે. ટ્રાયલ કોર્ટે બે ગણો દંડ લાદીને યોગ્ય રીતે વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કર્યો હતો.

૫. સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ રજૂઆત કરે છે કે

દસ્તાવેજો યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલા ન હતા. અપૂરતા સ્ટેમ્પવાળા દસ્તાવેજો સ્વીકારતી વખતે ટ્રાયલ કોર્ટ પાસે દંડ લાદતી વખતે કોઈ વિવેકાધિકાર નથી. કાયદો એટલે કે કલાર્ટિક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ ની કલમ ૩૪ ૧૦ ગણાના દરે દંડ ફરજિયાત બનાવે છે. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે દિગંબર વાર્ડી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં કલમ ૩૪ નું સાચું અર્થઘટન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે કે કોર્ટ પાસે ૧૦ ગણામાંથી દંડ ઘટાડવાનો કોઈ વિવેકાધિકાર નથી. હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે ઉપરોક્ત ડિવિઝન બેંચના ચુકાદાનું પાલન કર્યું છે.

૬. અમે પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતો પર વિચારણા કરી છે અને રેકૉર્ડનું અવલોકન કર્યું છે.

૭. વર્તમાન કેસમાં જે મુદ્દાનો જવાબ આપવાની જરૂર છે તે એ છે કે શું ટ્રાયલ કોર્ટ જેણે વેચાણ કરારો પુરાવામાં સ્વીકાર્યા હતા તે સ્ટેમ્પ ડ્યુટીની ઘટતી રકમના ૨ ગણાના દરે દંડ લાદવામાં પોતાના વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરી શકી હોત કે ટ્રાયલ કોર્ટ માટે ૧૦ ગણાના દરે દંડ લાદવો ફરજિયાત હતો.

૮. પક્ષકારોની સંબંધિત રજૂઆતો પર વિચારણા કરવા આગળ વધીએ તે પહેલાં, કલાર્ટિક સ્ટેમ્પ એક્ટ, ૧૯૫૭ ની વૈધાનિક જોગવાઈઓ ધ્યાને લેવી સુસંગત છે. કલમ ૩૩ મુજબ કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતી દરેક વ્યક્તિ માટે તેવા કોઈપણ દસ્તાવેજને જમ કરવો ફરજિયાત છે કે જે તેના મતે યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલો નથી. કલમ ૩૩ પેટા-કલમ (૧) નીચે મુજબ છે:

"૩૩. દસ્તાવેજોની તપાસ અને જમી.- (૧) કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતી દરેક વ્યક્તિ, અને પોલીસ અધિકારી સિવાયના જાહેર કચેરીના પ્રભારી દરેક વ્યક્તિ, જેમના સમક્ષ તેમના મતે ડ્યુટીપાત્ર કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરવામાં આવે અથવા તેમની કામગીરી બજાવવામાં સામે આવે, જો તેમને જણાય કે આવો દસ્તાવેજ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ નથી, તો તેઓ તેને જમ કરશે."

૯. કલમ ૩૪ જોગવાઈ કરે છે કે યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ ન થયેલા દસ્તાવેજો પુરાવામાં અગ્રાહ્ય છે. કલમ ૩૪ પેટા-કલમ (૧) જે વર્તમાન કેસ માટે સુસંગત છે તે નીચે મુજબ છે:

"૩૪. યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ ન થયેલા દસ્તાવેજો પુરાવામાં અગ્રાહ્ય, વગેરે.- ડ્યુટીપાત્ર કોઈપણ દસ્તાવેજ કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા કોઈપણ હેતુ માટે પુરાવામાં સ્વીકારવામાં આવશે નહીં, અથવા આવી કોઈપણ વ્યક્તિ દ્વારા અથવા કોઈપણ જાહેર અધિકારી દ્વારા તેના પર કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં, નોંધણી કરવામાં આવશે નહીં અથવા પ્રમાણિત કરવામાં આવશે નહીં, સિવાય કે આવો દસ્તાવેજ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલો હોય: પરંતુ એમ કે,-

(એ) આમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ બાબત કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૮૯૮ ના પ્રકરણ XII અથવા પ્રકરણ XXXVI હેઠળની કાર્યવાહી સિવાયની

કોઈપણ કાર્યવાહી દરમિયાન પોતાની સમક્ષ આવતા કોઈપણ દસ્તાવેજની તપાસ કરવા અથવા જપ્ત કરવા માટે કોઈપણ મેજિસ્ટ્રેટ અથવા ફોજદારી અદાલતના ન્યાયાધીશને જરૂરી ગણાશે નહીં, જો તેઓ તેમ કરવાનું યોગ્ય ન માને;"

૧૦. કલમ ૩૮ ડેપ્યુટી કમિશનરને કલમ ૩૭ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ચૂકવેલ દંડ પરત કરવાની સત્તા આપે છે. કલમ ૩૮ જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજો પર સ્ટેમ્પ લગાવવાની ડેપ્યુટી કમિશનરની સત્તા સાથે સંબંધિત છે. કલમ ૩૮ અને કલમ ૩૯(૧) નીચે મુજબ છે:

"૩૮. કલમ ૩૭ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ચૂકવેલ દંડ પરત કરવાની ડેપ્યુટી કમિશનરની સત્તા.- (૧) જ્યારે કલમ ૩૭ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ડેપ્યુટી કમિશનરને દસ્તાવેજની નકલ મોકલવામાં આવે, ત્યારે તેઓ, જો તેમને યોગ્ય જણાય તો, આવા દસ્તાવેજના સંદર્ભમાં ચૂકવવામાં આવેલા પાંચ રૂપિયાથી વધુના દંડનો કોઈપણ ભાગ પરત કરી શકે છે. (૨) જ્યારે આવો દસ્તાવેજ માત્ર એટલા માટે જપ્ત કરવામાં આવ્યો હોય કે તે કલમ ૧૩ અથવા કલમ ૧૪ ના ઉલ્લંઘનમાં લખવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે ડેપ્યુટી કમિશનર આ રીતે ચૂકવેલ પૂરો દંડ પરત કરી શકે છે. ૩૯. જપ્ત કરાયેલા દસ્તાવેજો પર સ્ટેમ્પ લગાવવાની ડેપ્યુટી કમિશનરની સત્તા.- (૧) જ્યારે ડેપ્યુટી કમિશનર કલમ ૩૩ હેઠળ કોઈપણ દસ્તાવેજ જપ્ત કરે છે, અથવા કલમ ૩૭ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ તેમને મોકલવામાં આવેલ કોઈપણ

દસ્તાવેજ મેળવે છે, જે માત્ર પંદર નવા પૈસાથી વધુ ન હોય તેવી ડ્યુટીપાત્ર દસ્તાવેજ ન હોય અથવા પરિશિષ્ટની કલમ ૩૫(એ) હેઠળ પચીસ નવા પૈસાની ડ્યુટી સાથે કલમ ૩ ના ખંડ (એ) અથવા (બી) હેઠળ પાકની ગીરો ન હોય, ત્યારે તેઓ નીચે મુજબની પ્રક્રિયા અપનાવશે:

(એ) જો તેમનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવો દસ્તાવેજ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલો છે, અથવા ડ્યુટીપાત્ર નથી, તો તેઓ તેના પર શેરો મારીને પ્રમાણિત કરશે કે તે યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ છે, અથવા તે ડ્યુટીપાત્ર નથી, જેવી સ્થિતિ હોય;

(બી) જો તેમનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવો દસ્તાવેજ ડ્યુટીપાત્ર છે અને યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ નથી, તો તેઓ પાંચ રૂપિયાના દંડ સાથે યોગ્ય ડ્યુટી અથવા તે પૂરી કરવા માટે જરૂરી રકમ ચૂકવવાની માંગણી કરશે; અથવા જો તેમને યોગ્ય જણાય તો; યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના દસ ગણાથી વધુ ન હોય તેવી રકમ, ભલે આવી રકમ પાંચ રૂપિયાથી વધુ હોય કે ઓછી હોય:

પરંતુ એમ કે, જ્યારે આવો દસ્તાવેજ માત્ર એટલા માટે જપ્ત કરવામાં આવ્યો હોય કે તે કલમ ૧૩ અથવા કલમ ૧૪ ના ઉદ્દેશ્યમાં લખવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે ડેપ્યુટી કમિશનર, જો તેમને યોગ્ય જણાય તો, આ કલમ દ્વારા નિર્ધારિત પૂરો દંડ માફ કરી શકે છે."

૧૧. કલમ ૩૪ નું પરંતુક ડ્યુટી અને દંડની ચુકવણી પર યોગ્ય રીતે

સ્ટેમ્પ ન થયેલા દસ્તાવેજને પુરાવામાં સ્વીકારવાની જોગવાઈ કરે છે. દંડના સંબંધમાં કાયદો જોગવાઈ કરે છે:

"અપૂરતા સ્ટેમ્પવાળા દસ્તાવેજના કિસ્સામાં, આવી ડ્યુટી પૂરી કરવા માટે જરૂરી રકમ, પાંચ રૂપિયાના દંડ સાથે, અથવા, જ્યારે યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના દસ ગણા પાંચ રૂપિયા કરતાં વધી જાય, ત્યારે આવી ડ્યુટી અથવા ભાગના દસ ગણા જેટલી રકમ;"

૧૨. કાયદો એવી કલ્પના કરે છે કે જ્યારે યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના ૧૦ ગણા પાંચ રૂપિયા કરતાં વધી જાય, ત્યારે આવી ડ્યુટી અથવા ભાગના ૧૦ ગણા જેટલી રકમ દંડ છે.

૧૩. કલમ ૩૪ ની ભાષા જ્યારે યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ પાંચ રૂપિયા કરતાં વધી જાય ત્યારે દંડનો એક સમાન દર પૂરો પાડે છે એટલે કે આવી ડ્યુટી અથવા ભાગના ૧૦ ગણા. કલમ ૩૪ અને કલમ ૩૯ ની ભાષામાં સ્પષ્ટ તફાવત છે. કલમ ૩૯ પેટા-કલમ (૧) પેટા-ખંડ (બી) સરળ સંદર્ભ માટે નીચે ઉદ્ધૃત કરવામાં આવેલ છે:

"૩૯(૧)(બી) જો તેમનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવો દસ્તાવેજ ડ્યુટીપાત્ર છે અને યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ નથી તો તેઓ પાંચ રૂપિયાના દંડ સાથે યોગ્ય ડ્યુટી અથવા તે પૂરી કરવા માટે જરૂરી રકમ ચૂકવવાની માંગણી કરશે; અથવા જો તેમને યોગ્ય જણાય તો; યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના દસ ગણાથી વધુ ન હોય તેવી રકમ, ભલે આવી રકમ પાંચ

રૂપિયાથી વધુ હોય કે ઓછી હોય:"

૧૪. ઉપરોક્ત જોગવાઈ દર્શાવે છે કે જો ડેપ્યુટી કમિશનરનો એવો અભિપ્રાય હોય કે આવો દસ્તાવેજ ડ્યુટીપાત્ર છે અને યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ નથી તો તેઓ પાંચ રૂપિયાના દંડ સાથે યોગ્ય ડ્યુટી ચૂકવવાની માંગણી કરશે. જોગવાઈનો પછીનો ભાગ જણાવે છે કે "અથવા જો તેમને યોગ્ય જણાય તો યોગ્ય ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ઘટતા ભાગના દસ ગણાથી વધુ ન હોય તેવી રકમ, ભલે આવી રકમ પાંચ રૂપિયાથી વધુ હોય કે ઓછી હોય". આમ, ડેપ્યુટી કમિશનરને વિવેકાધિકાર આપવામાં આવ્યો છે જે "જો તેમને યોગ્ય જણાય" તે શબ્દો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. ડેપ્યુટી કમિશનર પાસે ડ્યુટીની રકમ અથવા તેના ભાગના ૧૦ ગણા અથવા તેથી ઓછો દંડ લાદવાનો વિવેકાધિકાર છે. કલમ ૩૩ અને ૩૯ હેઠળની સત્તા વચ્ચે સ્પષ્ટ તફાવત છે. જોગવાઈ અને સત્તામાં આવા તફાવત માટેનો ઉદ્દેશ્ય અને હેતુ શોધવો મુશ્કેલ નથી. કલમ ૩૩ કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતા દરેક વ્યક્તિને અને જાહેર કચેરીના પ્રભારી દરેક વ્યક્તિને લાગુ પડે છે. આમ, કલમ ૩૩ સત્તાવાળાઓ, વ્યક્તિઓની મોટી સંખ્યાને આવરી લે છે જેમના સમક્ષ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવે છે. કાયદાકીય યોજના પુરાવામાં અપૂરતા સ્ટેમ્પવાળા દસ્તાવેજ મેળવતી અદાલત અને અન્ય સત્તાવાળાઓ વચ્ચે કોઈ ભેદ દર્શાવતી નથી. જો તે પાંચ રૂપિયાથી વધુ હોય તો તમામે ડ્યુટી અથવા ઘટતા ભાગના ૧૦ ગણો દંડ લાદવો પડશે. દંડની રકમ નક્કી કરવા સંબંધિત કોઈપણ ન્યાયિક પ્રક્રિયામાં પડ્યા વિના ૧૦ ગણો નિશ્ચિત દંડ લાદવામાં

એકરૂપતા જાળવવાના હેતુ માટે આ જોગવાઈ છે. કાયદો ડેપ્યુટી કમિશનરને વિવેકાધિકાર આપે છે જે જિલ્લાના મહેસૂલી વહીવટના પ્રભારી તરીકે અધિનિયમ દ્વારા કલ્પિત સત્તામંડળ છે. ડેપ્યુટી કમિશનરની વ્યાખ્યા કલમ ૨(ડીડી) માં આપવામાં આવી છે જે નીચે મુજબ છે:

"૨(ડીડી) 'ડેપ્યુટી કમિશનર' એટલે જિલ્લાના મહેસૂલી વહીવટના પ્રભારી મુખ્ય અધિકારી અને આ અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમોની આવી જોગવાઈઓના સંબંધમાં રાજ્ય સરકાર સત્તાવાર ગેઝેટમાં જાહેરનામા દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરી શકે તેવા વિસ્તારમાં આવા અધિકારીનો સમાવેશ થાય છે;"

૧૫. કલમ ૩૭ હેઠળ ડ્યુટી અને દંડની રકમ ડેપ્યુટી કમિશનરને મોકલવી જરૂરી છે. કલમ ૩૭ નીચે ટાંકવામાં આવી છે:

"૩૭. જમ કરાયેલા દસ્તાવેજો સાથે કેવી રીતે વ્યવહાર કરવો. – (૧) જ્યારે કલમ ૩૩ હેઠળ દસ્તાવેજ જમ કરનાર વ્યક્તિ કાયદા દ્વારા અથવા પક્ષકારોની સંમતિથી પુરાવા મેળવવાની સત્તા ધરાવતી હોય અને કલમ ૩૪ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ દંડની અથવા કલમ ૩૬ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ ડ્યુટીની ચુકવણી પર આવા દસ્તાવેજને પુરાવામાં સ્વીકારે છે, ત્યારે તે ડેપ્યુટી કમિશનરને આવા દસ્તાવેજની પ્રમાણિત નકલ મોકલશે, તેની સાથે લેખિતમાં પ્રમાણપત્ર મોકલશે, જેમાં તેના સંબંધમાં વસૂલ કરવામાં આવેલી ડ્યુટી અને

દંડની રકમ જણાવવામાં આવશે, અને આવી રકમ ડેપ્યુટી કમિશનરને અથવા આ વતી તેઓ નિયુક્ત કરી શકે તેવી વ્યક્તિને મોકલશે. (૨) અન્ય દરેક કિસ્સામાં, દસ્તાવેજ જમ કરનાર વ્યક્તિ તેને મૂળ સ્વરૂપમાં ડેપ્યુટી કમિશનરને મોકલશે."

૧૬. કલમ ૩૮ હેઠળ ડેપ્યુટી કમિશનરને આવા દસ્તાવેજના સંદર્ભમાં ચૂકવવામાં આવેલા પાંચ રૂપિયાથી વધુના દંડના કોઈપણ ભાગને પરત કરવાનો અધિકાર છે. કલમ ૩૮ ની પેટા-કલમ (૧) ફરીથી "જો તેમને યોગ્ય જણાય" શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરે છે. આમ, જે કિસ્સાઓમાં ૧૦ ગણો દંડ લાદવામાં આવ્યો છે, ત્યાં ડેપ્યુટી કમિશનર પાસે ચોક્કસ કેસના તથ્યોમાં દંડ પરત કરવાનો નિર્દેશ આપવાનો વિવેકાધિકાર છે. કલમ ૩૮ હેઠળ દંડ પરત કરવાની સત્તા સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે ધારાસભાએ ક્યારેય એવી કલ્પના કરી ન હતી કે તમામ કિસ્સાઓમાં ૧૦ ગણા સુધીનો દંડ આખરે વસૂલ કરવો જોઈએ. જોકે પ્રક્રિયાગત ભાગ કે જે ડ્યુટી અને દંડ જમ કરવા અને વસૂલ કરવાની જોગવાઈ કરે છે તે કલમ ૩૩ હેઠળ ૧૦ ગણા કરતાં ઓછો દંડ લાદવા માટે કોઈ વિવેકાધિકાર આપતો નથી, તેમ છતાં, જ્યારે કલમ ૩૮ ની જોગવાઈ વાંચવામાં આવે છે, ત્યારે ડેપ્યુટી કમિશનરને દંડ પરત કરવા માટે આપવામાં આવેલ વિવેકાધિકાર કલમ ૩૯ હેઠળના અધિકારક્ષેત્રના ઉપયોગ જેવો જ છે જ્યાં દંડ નક્કી કરતી વખતે તેઓ ૧૦ ગણા કરતાં ઓછો દંડ લાદી શકે છે.

૧૭. દિગંબર વાઠી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં હાઈકોર્ટ દ્વારા જેનો આધાર

લેવામાં આવ્યો છે તે કર્ણાટક હાઈકોર્ટના ડિવિઝન બેંચના ચુકાદામાં, કલમ ૩૩ અને ૩૪ ની જોગવાઈઓ ધ્યાને લીધા પછી ડિવિઝન બેંચે ફરિયાદ ૩૬ માં નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

"૩૬. આ જોગવાઈ દીવાની અદાલતની સત્તાનો ઉલ્લેખ કરે છે જે દસ્તાવેજોને પુરાવામાં સ્વીકારે છે. મુખ્ય કલમ નકારાત્મક સ્વરૂપમાં ઘડવામાં આવી છે. જ્યાં સુધી દસ્તાવેજ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ ન થયો હોય, ત્યાં સુધી તે પુરાવામાં અગ્રાહ્ય છે. અપવાદ તરીકે, પરંતુક ડ્યુટી અને દંડની ચુકવણીની જોગવાઈ કરે છે. ડ્યુટી અને દંડની વસૂલાતની બાબતમાં આવા દસ્તાવેજોને પુરાવામાં સ્વીકારનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર નથી. દસ્તાવેજ પર ચૂકવવાપાત્ર ડ્યુટી કાયદા દ્વારા નિર્ધારિત છે. તેથી, ડ્યુટી વસૂલવાની બાબતમાં દસ્તાવેજ જમ કરનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર હોવાનો પ્રશ્ન જ ઉપસ્થિત થતો નથી. એકવાર કાયદા પરથી ચૂકવવાપાત્ર ડ્યુટી નક્કી થઈ જાય પછી, ડ્યુટી અને દંડ લાદવાની બાબતમાં દસ્તાવેજોને પુરાવામાં સ્વીકારનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર રહેતો નથી. સદરહુ પરંતુકમાં વપરાયેલ શબ્દ 'રહેશે' (શેલ) છે. તે ફરજિયાત છે. જોકે, કલમ ૩૫ સ્પષ્ટ કરે છે કે, જ્યાં સદરહુ દસ્તાવેજોને પુરાવામાં સ્વીકારતી વખતે વાંધો ઉઠાવ્યા વિના પુરાવામાં સ્વીકારવામાં આવ્યો હોય, તો પછી કલમ ૫૮ માં જોગવાઈ સિવાય, તે જ દાવા અથવા કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે દસ્તાવેજ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ નથી તે આધારે આવા પ્રવેશને પ્રશ્નાસ્પદ કરી શકાશે નહીં. કલમ ૫૮ એપેલેટ કોર્ટની કાયદાની કલમ ૩૪ હેઠળ મૂળ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તારણની કાં તો સુઓ મોટો

અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરની અરજી પર સમીક્ષા કરવાની સત્તા સાથે સંબંધિત છે. કાયદાની કલમ ૩૬ અયોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલા દસ્તાવેજના પ્રવેશ સાથે સંબંધિત છે. રાજ્ય સરકાર એવા નિયમો બનાવી શકે છે કે, જ્યાં દસ્તાવેજ પૂરતી રકમનો પરંતુ અયોગ્ય વર્ણનનો સ્ટેમ્પ ધરાવે છે, તો તે જેના પર ચાર્જપાત્ર છે તે ડ્યુટીની ચુકવણી પર યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલ હોવાનું પ્રમાણિત કરી શકાય છે, અને આ રીતે પ્રમાણિત થયેલ કોઈપણ દસ્તાવેજ તેના અમલની તારીખથી જ યોગ્ય રીતે સ્ટેમ્પ થયેલો ગણાશે."

૧૮. કર્ણાટક હાઇકોર્ટનો ઉપરોક્ત મત કે કલમ ૩૩ હેઠળ ડ્યુટી વસૂલવાની બાબતમાં દસ્તાવેજ જમ કરનાર સત્તામંડળ પાસે કોઈ વિવેકાધિકાર નથી, તે સાચો છે. સદરહુ પરંતુકમાં વપરાયેલ શબ્દ 'રહેશે' છે. કલમો ૩૩ અને ૩૪ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે લાદવામાં આવેલ દંડ ૧૦ ગણો હોવો જોઈએ. દિગંબર વાર્ટી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં કર્ણાટક હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેંચે અધિનિયમની કલમો ૩૩ અને ૩૪ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું છે. તેથી, અમારો એવો મત છે કે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં હાઇકોર્ટે દિગંબર વાર્ટી અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં ડિવિઝન બેંચના ચુકાદા પર આધાર રાખીને કોઈ ભૂલ કરી નથી. આમ અમારે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં વ્યક્ત થયેલા ઉપરોક્ત દ્રષ્ટિકોણને માન્ય રાખવો પડશે.

૧૯. વર્તમાન કેસમાં વધુ એક પાસું ધ્યાને લેવાની જરૂર છે. આપણે જોયું છે કે કલમ ૩૭ હેઠળ દસ્તાવેજ જમ કરનાર વ્યક્તિ દ્વારા ૧૦ ગણો દંડ વસૂલવો

અને લાદવો પડતો હોવા છતાં, કલમ ૩૮ ડેપ્યુટી કલેક્ટરને ડ્યુટી પરત કરવાની સત્તા આપે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ બે ગણાના દરે દંડ લાદતી વખતે નીચે મુજબનું કારણ આપ્યું હતું:

"ઓ.એસ. નં. ૮૬૩/૦૮ અને ૮૬૪/૦૮ ના વાદીઓ ખેડૂતો હોવાનું અને શેરેવાડ ગામમાં રહેતા હોવાનું જણાવાયું છે. પ્રતિવાદીઓ દ્વારા આ હકીકતનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો નથી. એવું જણાય છે કે કરારો સ્થાનિક ગ્રામજનો દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા જેઓ દસ્તાવેજીકરણમાં અનુભવી નથી. વાદીઓની સ્થિતિ, દસ્તાવેજ લખનારાઓની લાયકાતનું તેમનું ધોરણ જોતાં. મારો એવો અભિપ્રાય છે કે આઈ.એલ.આર. ૨૦૧૧ કર્ણાટક ૪૭૧૯ માં આપણી નામદાર હાઈકોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંત વર્તમાન તથ્યો અને સંજોગોમાં લાગુ કરી શકાય છે અને સદરહુ કરારના સંબંધમાં ૧૦ ગણો દંડ વસૂલવો તે વાદીઓ માટે કઠોર બનશે. તેથી મારો એવો અભિપ્રાય છે કે દંડ તરીકે ઘટતી ડ્યુટીની બમણી રકમ વસૂલવાથી ન્યાયના ઉદ્દેશો સંતોષાશે."

૨૦. ટ્રાયલ કોર્ટનો હુકમ ૨૨.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ એટલે કે પાંચ વર્ષ કરતાં વધુ સમય પહેલાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. દસ્તાવેજો જપ્ત કરવા અને દંડ લાદવાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમને ખાતરી છે કે દાવો આગળ વધ્યો ન હોવો જોઈએ, અને તે પ્રારંભિક તબક્કે જ હોવો જોઈએ; અપીલકર્તાને ૧૦ ગણો દંડ જમા કરાવવા અને ત્યારબાદ દંડ પરત મેળવવા માટે કલમ ૩૮ હેઠળ ડેપ્યુટી કલેક્ટરના અધિકારક્ષેત્રનો આશરો લેવા કહેવું તે ફરીથી નોંધપાત્ર સમય લેનારી

કાર્યવાહી બનશે. પ્રસ્તુત કેસના તથ્યોમાં, અમારો એવો મત છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લાદવામાં આવેલા બમણા દંડ સાથે ઘટતી ડ્યુટીની ચુકવણીની પુષ્ટિ કરીને મામલો બંધ કરવાથી ન્યાયના ઉદ્દેશો સંતોષાશે જે કલમ ૩૮ હેઠળ દંડ ઘટાડવા માટે ડેપ્યુટી કમિશનરનો સંપર્ક કરવાની કાર્યવાહીને દૂર કરશે, જે વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા કારણોસર દંડ પરત કરવા/ઘટાડવા માટે સુસંગત વિચારણા હતી.

૨૧. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો એવો મત છે કે હાઈકોર્ટે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં કલમ ૩૩ ની જોગવાઈઓનું યોગ્ય અર્થઘટન કર્યું છે પરંતુ અપીલકર્તાને ૧૦ ગણો દંડ જમા કરાવવાની અને ત્યારબાદ કલમ ૩૮ હેઠળ આશરો લેવાની મંજૂરી આપીને મામલાને લંબાવવાને બદલે, અમે વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં સમગ્ર ઘટતી ડ્યુટી અને બમણા દંડની ચુકવણી માટેના ટ્રાયલ કોર્ટના નિર્દેશને માન્ય રાખીને વેચાણ કરારો પરના દંડ સંબંધિત કાર્યવાહી બંધ કરીએ છીએ.

૨૨. તે મુજબ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે

મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====